

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 21. julija 2011 *

V zadevi C-194/09 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vložene 29. maja 2009,

Alcoa Trasformazioni Srl s sedežem v Portoscusu (Italija), ki jo zastopajo M. Siragusa, T. Müller-Ibold, T. Graf in F. Salerno, odvetniki,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopa N. Khan, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

* Jezik postopka: angleščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi J.N. Cunha Rodrigues, predsednik senata, A. Rosas, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh, sodniki, in P. Lindh (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,
sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 24. junija 2010,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 23. septembra 2010

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Družba Alcoa Trasformazioni Srl (v nadaljevanju: Alcoa) s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (zdaj Splošno sodišče) z dne 25. marca 2009 v zadevi Alcoa Trasformazioni proti Komisiji (T-332/06, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče zavrnilo njeno tožbo za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije 2006/C 214/03 o začetku postopka na podlagi člena 88(2) ES glede državne pomoči C 36/06 (prej NN 38/06) – Ugodnejše cene

električne energije za nekatere energetske intenzivne panoge v Italiji (UL C 214 str. 5, v nadaljevanju: sporna odločba), ki je bila Italijanski republiki sporočena z dopisom z dne 19. julija 2006, v delu, v katerem se ta odločba nanaša na cene električne energije za tovarni aluminija, ki sta v lasti družbe Alcoa.

Pravni okvir

- 2 Člen 1 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] Pogodbe ES (UL L 83, str. 1) z naslovom „Opredelitve“ določa:

„V tej uredbi:

(a) ‚pomoč‘ pomeni vse ukrepe, ki izpolnjujejo merila, določena v členu [87](1) [ES];

(b) ‚veljavna pomoč‘ pomeni:

(i) [...] vso pomoč, ki je obstajala pred začetkom veljavnosti Pogodbe v zadevnih državah članicah, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki se je začela izvajati pred začetkom veljavnosti Pogodbe in se še vedno uporablja;

(ii) odobreno pomoč, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki sta jo odobrila Komisija ali Svet;

[...]

(v) pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila. Če nekateri ukrepi postanejo pomoč zaradi liberalizacije dejavnosti s pravnimi predpisi Skupnosti, se takšni ukrepi ne štejejo kot veljavna pomoč po datumu, določenem za liberalizacijo;

(c) „nova pomoč“ pomeni vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni veljavna pomoč, vključno s spremembami veljavne pomoči;

[...]

(f) „nezakonita pomoč“ pomeni novo pomoč, ki se izvaja v nasprotju s členom [88](3) [ES];

[...]“

3 V skladu s členom 2(1) Uredbe št. 659/1999 „mora zadevna država članica vsak načrt za dodeljevanje nove pomoči pravočasno prijaviti Komisiji“. Člen 3 te uredbe določa, da se nova pomoč „ne izvaja, preden Komisija sprejme ali se šteje, da je sprejela, odločbo o odobritvi takšne pomoči“.

4 Člen 4, od (1) do (4), navedene uredbe določa:

„1. Komisija pregleda uradno priglasitev takoj, ko jo prejme. Brez poseganja v člen 8 Komisija sprejme odločbo skladno z odstavki 2, 3 ali 4.

2. Če Komisija po predhodni preučitvi ugotovi, da prijavljeni ukrep ni pomoč, to ugotovitev navede v odločbi.

3. Če Komisija po predhodni preučitvi ugotovi, da ni dvomov o združljivosti prijavljenega ukrepa s skupnim trgov, kolikor spada na področje uporabe člena [87](1) [ES], potem odloči, da je ukrep združljiv s skupnim trgov [...]. V odločbi se navede, katera izjema na podlagi Pogodbe je bila uporabljena.

4. Če Komisija po predhodni preučitvi ugotovi, da obstajajo dvomi o združljivosti prijavljenega ukrepa s skupnim trgov, potem se odloči za začetek postopka na podlagi člena [88](2) [ES] (v nadaljevanju: „odločba o začetku formalnega postopka preiskave“).

5 Člen 6(1) iste uredbe določa:

„Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije [, ali ima predlagani ukrep značilnost pomoči,] in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgov. Odločba od zadevne države članice in drugih zainteresiranih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša.“

6 V skladu s členom 7(1) Uredbe št. 659/1999 „se formalni postopek preiskave zaključi z odločbo, kot je določeno v odstavkih od 2 do 5 tega člena“. Navedeni odstavki določajo, da Komisija lahko odloči, da prijavljeni ukrep ni pomoč, da je prijavljena pomoč

združljiva s skupnim trgov, da je prijavljeno pomoč mogoče šteti za združljivo s skupnim trgov, če so spoštovani določeni pogoji, ali da je prijavljena pomoč nezdružljiva s skupnim trgov.

- 7 V zvezi z nepriglašeni ukrepi člen 10(1) Uredbe št. 659/1999 določa, da „[č]e ima Komisija podatke iz katerega koli vira o domnevni nezakoniti pomoči, te podatke brez odlašanja preveri“. Člen 13(1) te uredbe določa, da se ta pregled, če je potrebno, konča z odločbo o začetku formalnega postopka preiskave.
- 8 Postopek v zvezi z veljavnimi sistemi pomoči je določen v členih od 17 do 19 Uredbe št. 659/1999. Člen 18 te uredbe določa, da če Komisija „ugotovi, da veljavna shema pomoči ni ali ni več združljiva s skupnim trgov, izda priporočilo, v katerem zadevni državi članici predlaga primerne ukrepe“. Če država članica ne sprejme predlaganih ukrepov, lahko Komisija na podlagi člena 19(2) navedene uredbe sproži formalni postopek preiskave.

Dejansko stanje

- 9 Za to sodbo je dejansko stanje, kot izhaja iz izpodbijane sodbe in stališč strank pred Sodiščem, mogoče povzeti tako.
- 10 Pritožnica, družba Alcoa, je družba italijanskega prava in v Italiji lastnica dveh tovarn primarnega aluminija v Portovesmu na Sardiniji in v Fusini v Benečiji. Ti tovarni je na pritožnico prenesla družba Alumix SpA, ko se je zadnjenaavedena privatizirala.

- 11 Komisija je z Odločbo 96/C 288/04, ki je bila Italijanski republiki sporočena in objavljena 1. oktobra 1996 (UL C 288, str. 4, v nadaljevanju: odločba Alumix), končala postopek, ki ga je začela 23. decembra 1992 in razširila 16. novembra 1994, zlasti glede cene dobave električne energije, ki jo je družba ENEL, dolgoletna dobaviteljica električne energije v Italiji, zaračunavala tema tovarnoma. Cena je bila določena z odločbo št. 13 z dne 24. julija 1992, ki jo je izdal Comitato interministeriale dei prezzi (medresorski ministrski odbor za cene, v nadaljevanju: odločba CIP št. 13/92). Komisija je ugotovila, da ta cena, ki se je v skladu s členom 2 uredbe-zakona z dne 19. decembra 1995 (GURI št. 39 z dne 16. februarja 1996, str. 8, v nadaljevanju: uredba-zakon iz leta 1995) uporabljala do 31. decembra 2005, ni državna pomoč v smislu člena 87(1) ES.
- 12 Ta cena električne energije je temeljila na mejnih stroških proizvodnje in delu fiksnih stroškov družbe ENEL.
- 13 Komisija je sklenila, da je družba ENEL, s tem da je določila take cene za tovarni v Portovesmu in Fusini, ravnala kot subjekt, katerega poslovno ravnanje je običajno, ker je cena omogočala dobavo električne energije podjetjem, ki so bila njene najpomembnejše stranke v regijah, kjer je obstajala zelo velika presežna zmogljivost za proizvodnjo električne energije.
- 14 Z odločbo št. 204/99 z dne 29. decembra 1999, ki jo je izdal Autorità per l'energia elettrica e il gas (organ za električno energijo in plin), je bilo upravljanje cene električne energije preneseno na lokalne distributerje električne energije. Dobavo električne energije družbi Alcoa je torej zaračunavala družba ENEL, njen lokalni distributer

električne energije, po standardni ceni, in ne več po ceni, navedeni v uredbi-zakonu iz leta 1995. Družba ENEL ji je priznala povračilo, navedeno na računu za električno energijo in financirano iz drugih dajatev, ki jih plačujejo vsi odjemalci električne energije v Italiji, ki ustreza razliki med zaračunano ceno in ceno, navedeno v uredbi-zakonu iz leta 1995.

- 15 Z odločbo št. 148/04 z dne 9. avgusta 2004 organa za električno energijo in plin je bila javna organizacija Cassa Conguaglio per il settore elettrico (izravnalni sklad za elektroenergetski sektor, v nadaljevanju: izravnalni sklad) zadolžena za upravljanje cene električne energije namesto lokalnih distributerjev. Na tej podlagi je izravnalni sklad družbi Alcoa iz teh istih drugih dajatev sam povrnil razliko med ceno, ki jo je zaračunavala družba ENEL, in ceno, navedeno v uredbi-zakonu iz leta 1995.
- 16 Leta 2005 so italijanski organi sprejeli uredbo-zakon št. 35 z dne 14. marca 2005 (GURI št. 111 z dne 14. maja 2005, str. 4), ki je po spremembi z zakonom št. 80 z dne 14. maja 2005 postala zakon (redna priloga h GURI št. 111 z dne 14. maja 2005, v nadaljevanju: uredba-zakon iz leta 2005). Ta v členu 11(11) določa, da je ugodnejša cena, ki se uporabi za tovarni družbe Alcoa, podaljšana do 31. decembra 2010. Komisija o tej določbi ni bila obveščena.
- 17 Uredba-zakon iz leta 2005 prav tako določa, da organ za električno energijo in plin letno preverja ugodnejšo ceno. V skladu z odločbo tega organa št. 217/05 z dne 13. oktobra 2005 je treba to ceno od 1. januarja 2006 povišati vsako leto v skladu z morebitnimi povišanji cene, zabeleženimi na evropskih borzah v Amsterdamu (Nizozemska) in Frankfurtu na Majni (Nemčija), vendar največ za 4 % letno.

- 18 V sporni odločbi je Komisija izrazila pomisleke, ali cena, dodeljena družbi Alcoa, ni bila državna pomoč in ali je združljiva s skupnim trgom v skladu s členom 87(1) ES. Navedla je, da se je s členom 11(11) uredbe-zakona iz leta 2005 seznanila med nekim drugim postopkom, in sicer tistim, v katerem je bila sprejeta Odločba 2005/C 30/06 o začetku postopka na podlagi člena 88(2) ES glede državne pomoči C 38/2004 (prej NN 58/04) – Pomoč za družbo Portovesme Srl (UL 2005, C 30, str. 7, v nadaljevanju: odločba Portovesme), ki je bila Italijanski republiki sporočena z dopisom z dne 16. novembra 2004.
- 19 V točkah od 40 do 46 obrazložitve sporne odločbe je Komisija navedla, da je morala preveriti, ali je bila zadevna cena državna pomoč. Komisija je menila, da je znižanje cene električne energije pomenilo precejšnjo gospodarsko prednost za podjetje, ki proizvaja aluminij. To znižanje je bilo financirano iz državnih sredstev, in sicer iz drugih dajatev, ki jih v izravnalni sklad plačujejo vsi odjemalci električne energije v Italiji. Navedeno znižanje bi lahko izkrivljalo konkurenco in vplivalo na trgovino znotraj Skupnosti. Komisija je sklenila, da to znižanje spada na področje uporabe člena 87(1) ES.
- 20 Komisija je v točki 47 obrazložitve sporne odločbe navedla, da je bilo treba, ker ni bila obveščena o členu 11(11) uredbe-zakona iz leta 2005, zadevni ukrep šteti za nezakonit v smislu člena 1(f) Uredbe št. 659/1999 in da zaradi njenih prejšnjih ugotovitev v odločbi Alumix, v skladu s katerimi ugodnejša cena, dodeljena družbi Alcoa, ni bila veljavna pomoč, ta ukrep ni mogoče šteti za veljavno pomoč.
- 21 Komisija je nato v točkah 49 in 78 obrazložitve sporne odločbe, ki se nanaša na pomoč, dodeljeno tovarnam v Fusini in Portovesmu, izrazila dvom o združljivosti zadevnega ukrepa s skupnim trgom.

- 22 Nazadnje je Komisija v točkah 80 in 81 obrazložitve sporne odločbe Italijansko republiko pozvala, naj predstavi morebitna svoja stališča in Komisiji predloži vse koristne podatke za presojo zadevne pomoči v roku enega meseca od datuma prejema sporne odločbe. Komisija je opozorila, da ima člen 88(3) ES odložilni učinek in da lahko v skladu s členom 14 Uredbe št. 659/1999 državi članici naloži, da od prejemnika izterja nezakonito prejeto pomoč.

Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 23 Družba Alcoa je 29. novembra 2006 pri Splošnem sodišču vložila tožbo za razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem se nanaša na ceno dobave električne energije, ki je bila zaračunana njenima tovarnoma v Fusini in Portovesmu, ali, podredno, za razglasitev ničnosti te odločbe v delu, v katerem se nanaša na opredelitev te pomoči kot nezakonite nove pomoči.
- 24 Družba Alcoa je v utemeljitev tožbe navedla tri tožbene razloge. Prvič, trdila je, da je Komisija v sporni odločbi ceno električne energije za njeni tovarni napačno opredelila kot državno pomoč, čeprav naj jima ta cena, ki je enaka tržni, ne bi dajala nobene prednosti. Drugič, Komisiji je očitala, da je kršila načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti, ker naj bi bila navedena odločba v nasprotju z odločbo Alumix. Nazadnje in tretjič, podredno je trdila, da je Komisija zadevni ukrep napačno preučila v okviru postopka za nove pomoči, namesto v okviru postopka za veljavne pomoči.
- 25 Splošno sodišče je tožbo z izpodbijano sodbo zavrnilo.

- 26 Glede prvega tožbenega razloga je Splošno sodišče najprej ugotovilo, da opredelitev državne pomoči v odločbi o začetku formalnega postopka preiskave ni dokončna in da mora biti nadzor zakonitosti take odločbe, ki ga izvaja Splošno sodišče, omejen na presojo vprašanja, ali je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da je ugotovila, da med prvo preučitvijo zadevnega ukrepa ni mogla razrešiti vseh problemov v zvezi s tem.
- 27 Splošno sodišče je po tem, ko je poudarilo, da družba Alcoa ni izpodbijala presoje Komisije, da se zadevne cene financirajo iz državnih sredstev, pojasnilo, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji s tem, da je začasno ugotovila, da ugodnejša cena pomeni prednost za tovarni družbe Alcoa. V zvezi s tem je tudi sklenilo, da je treba kot brezpredmetne zavrniti trditve družbe Alcoa, da bi morala Komisija odločiti, ali je zadevna cena enaka tržni ceni in ali merila, na podlagi katerih je Komisija v odločbi Alumix ugotovila, da ni prednosti, še veljajo. Splošno sodišče je zavrnilo trditev družbe Alcoa, da Komisija ni izpolnila obveznosti obrazložitve zlasti s tem, da ni preučila teh meril, in opozorilo, da je vprašanje, ali je bila cena, dodeljena zadevnima tovarnama, enaka tržni ceni, zahtevalo kompleksno ekonomsko presojo, ki bi jo Komisija morala opraviti v formalnem postopku preiskave.
- 28 Glede drugega tožbenega razloga je Splošno sodišče preučilo, ali je Komisija s tem, da je opredelila ugodnejšo ceno kot novo pomoč, kršila načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti, na podlagi katerih se je družba Alcoa lahko zanesla na odločbo Alumix.
- 29 Splošno sodišče je ugotovilo, da iz tožbe in odločbe Alumix izhaja, da se je ta odločba nanašala le na uredbo-zakon iz leta 1995, ki je imela omejeno veljavnost deset let. Dodalo je, da je Komisija v sporni odločbi navedla, da bi podaljšanje dodeljene cene do leta 2010, ki ji ni bilo sporočeno, lahko pomenilo državno pomoč. Splošno sodišče

je poudarilo, da Komisija ni izpodbijala njegove presoje ukrepa, preučenega v odločbi Alumix, in je sklenilo, da družba Alcoa ni mogla biti prepričana, da bo Komisija odločila, da cena, ki ji je bila dodeljena, ni državna pomoč.

- ³⁰ Glede tretjega tožbenega razloga je Splošno sodišče spomnilo, da – v skladu z ustaljeno sodno prakso – če bi bila veljavna pomoč vsebinsko spremenjena ali podaljšana, bi jo bilo treba šteti za novo pomoč. Sklenilo je, da lahko Komisija ukrep, za katerega je ugotovila, da ni državna pomoč, kadar je ta podaljšan ali vsebinsko spremenjen, preuči le v okviru pravil postopka, ki se uporabljajo za nove pomoči.
- ³¹ Splošno sodišče je v obravnavanem primeru razsodilo, da zadevnega ukrepa ni mogoče šteti za veljavno pomoč, in sicer ne le zato, ker zajema drugačno obdobje, kot je bilo obravnavano v odločbi Alumix, ampak tudi zato, ker so bila pravila o financiranju tega ukrepa spremenjena v primerjavi z ukrepom, obravnavanim v navedeni odločbi.

Predlogi strank

- ³² Družba Alcoa s pritožbo Sodišču predlaga, naj:

- izpodbijano sodbo razveljavi;
- sporno odločbo razglasi za nično v delu, v katerem se nanaša na cene električne energije za tovarni aluminija, ki sta v njeni lasti;

podredno

- vrne zadevo Splošnemu sodišču v ponovno preučitev v skladu s sodbo Sodišča

in vsekakor

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

³³ Komisija predlaga, naj se pritožba zavrne in družbi Alcoa naloži plačilo stroškov.

Pritožba

³⁴ V podporo pritožbi družba Alcoa uveljavlja dva pritožbena razloga. S prvim predlaga, naj se razsodi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je menilo, da je bila Komisija upravičena začeti formalni postopek preiskave, ne da bi preučila, ali ugotovitve iz odločbe Alumix še veljajo. Drugi pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo postopka za nove pomoči.

³⁵ Ta pritožbena razloga sta tesno povezana s časovnim in materialnopравnim obsegom odločbe Alumix, ki naj je Splošno sodišče ne bi upoštevalo. Družba Alcoa obravnava časovni obseg te odločbe v četrtem delu prvega pritožbenega razloga in v drugem

delu drugega pritožbenega razloga, materialni obseg pa v trditvi, da ni bistvenih sprememb cene električne energije, ki je navedena v četrtem delu prvega pritožbenega razloga, in v tretjem delu drugega pritožbenega razloga.

- 36 Preučitev pritožbe je treba začeti s presojo teh delov in te trditve.

Četrty del prvega pritožbenega razloga in drugi del drugega pritožbenega razloga: časovni obseg odločbe Alumix

Trditve strank

- 37 Družba Alcoa s četrtyim delom prvega pritožbenega razloga in z drugim delom drugega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 105 do 107 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je bila odločba Alumix časovno omejena. S tem naj bi Splošno sodišče napačno razlagalo to odločbo in napačno uporabilo pravo. Družba Alcoa trdi, da se odločba Alumix ne sklicuje izrecno na uredbo-zakon iz leta 1995, ki je za ceno električne energije, določeno v tej uredbi-zakonu, določila trajanje deset let, in da ne vsebuje nobene izrecne ali implicitne omejitve glede obdobja njene veljavnosti. Družba Alcoa dodaja, da tudi če bi bila odločba Alumix časovno omejena, je ugotovitev glede neobstoja pomoči, ki izhaja iz te odločbe, splošno veljavna in ni časovno omejena.
- 38 Komisija trdi, da je Splošno sodišče pravilno preučilo odločbo Alumix ob upoštevanju uredbe-zakona iz leta 1995, ki je zadevno ceno izrecno omejlja na deset let.

Presoja Sodišča

³⁹ Spomniti je treba, da v skladu s členom 225 ES in členom 58 Statuta Sodišča v okviru pritožbe to ni pristojno ugotavljati in presoјati upoštevneга dejanskega stanja, razen ob njegovem izkrivljanju (glej v tem smislu sodbi z dne 1. junija 1994 v zadevi Komisija proti Brazzelli Lualdi in drugim, C-136/92 P, Recueil, str. I-1981, točki 49 in 66, in z dne 7. novembra 2002 v združenih zadevah Glencore in Compagnie Continentale proti Komisiji, C-24/01 P in C-25/01 P, Recueil, str. I-10119, točka 65).

⁴⁰ V zvezi s tem presoja Splošnega sodišča v točki 107 izpodbijane sodbe glede časovne omejenosti odločbe Alumix temelji na nekaterih ugotovitvah. Najprej je Splošno sodišče v točki 105 izpodbijane sodbe ugotovilo, da se je v odločbi Alumix Komisija opredelila glede cene dobave električne energije, ki naj bi jo družba ENEL med letoma 1996 in 2005 zaračunavala tovarnama družbe Alcoa. Nato je Splošno sodišče v isti točki poudarilo, da čeprav v odločbi Alumix uredba-zakon iz leta 1995, katere člen 2 določa veljavnost cene, predvidene v odločbi CIP št. 13/92, ni bila omenjena, se je družba Alcoa v pritožbi izrecno sklicevala na to uredbo-zakon, in menilo, da je treba navesti odstavek, iz katerega so razvidna stališča družbe Alcoa. V skladu s tem odstavkom je bila za privatizacijo družbe Alumix SpA potrebna podpora italijanske vlade, da bi se z družbo ENEL opredelila cena električne energije za zadevni tovarni, z možnostjo morebitne bodoče dolgoročne pogodbe (deset let) s cenami, konkurenčnimi na evropski ravni. Splošno sodišče nadaljuje s temi navedbami in dodaja, da je obravnava preobremenitev, določenih z odločbo CIP št. 13/92, prenehala 31. decembra 2005 in da je bila po tem datumu obravnava izenačena za vse uporabnike. Nazadnje je Splošno sodišče v točkah 14 in 65 izpodbijane sodbe poudarilo, da je bila veljavnost cene električne energije, zaračunana tovarnama družbe Alcoa, z uredbo-zakonom iz leta 2005 podaljšana do 31. decembra 2010.

⁴¹ Družba Alcoa teh trditev ne izpodbija in ne trdi, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva.

- 42 Poudariti je treba, da je bilo Splošno sodišče, če ni izkrivljalo dejstev, edino pristojno za njihovo presojo. Tako je bilo, ne da bi napačno uporabilo pravo, upravičeno v točki 106 izpodbijane sodbe ugotoviti, da je Komisija pri presoji zadevne cene električne energije za obdobje med letoma 1996 in 2005 upoštevala tržne pogoje, kot jih je lahko upoštevala za to obdobje. Splošno sodišče je prav tako bilo, ne da bi napačno uporabilo pravo, upravičeno v točki 107 te sodbe potrditi stališče Komisije, pri čemer je ponovilo argumente, ki jih je ta uporabila v sporni odločbi, in sicer da je bila njena odobritev navedene cene v odločbi Alumix upravičeno časovno omejena, ker je temeljila na ekonomski presoji dejanskih okoliščin, ki so obstajale v danem trenutku, in da zato z njo ni bilo mogoče upravičiti podaljšanja ukrepa, predvidenega z uredbo-zakonom iz leta 2005.
- 43 Zato je treba zavrniti četrti del prvega pritožbenega razloga in drugi del drugega pritožbenega razloga.

Trditev glede neobstoja bistvenih sprememb cene električne energije, obravnavane v odločbi Alumix, ki izhaja iz četrtega dela prvega pritožbenega razloga in iz tretjega dela drugega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 44 Družba Alcoa trdi, da je Splošno sodišče neupravičeno zavrnilo kot neutemeljeno njeno trditev, da spremembe v upravljanju cene električne energije v letih 1999 in 2004 niso bile bistvene, ampak le tehnične. Meni, da povračilo družbe ENEL in prenos upravljanja cene na izravnalni sklad ne nasprotujeta analizi iz odločbe Alumix,

v skladu s katero zadevne cene niso bile državna pomoč. Te spremembe naj bi se našale le na to, kako je cena dodeljena in kdo jo dodeli, in na kakšen način, medtem ko višina cene, ki je ključnega pomena, ni bila nikoli spremenjena.

- ⁴⁵ Komisija odgovarja, da prehoda iz položaja, v katerem je družba Alcoa plačevala svojega dobavitelja po ugodnejši ceni, ki je bila odobrena z odločbo Alumix, v položaj, v katerem družba Alcoa plačuje ceno, ki jo svobodno določa njen dobavitelj, preden ji izravnalni sklad izplača povračilo, da bi svoje neto stroške znižala na raven ugodnejše cene, ni mogoče preprosto opredeliti kot tehnično spremembo.

Presoja Sodišča

- ⁴⁶ V točkah 64 in 65 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče poudarilo, da se je Komisija zaradi začasne ugotovitve obstoja prednosti za družbo Alcoa oprla na podaljšanje veljavnosti cene, določene v uredbi-zakonu iz leta 1995, do leta 2010, z možnostjo povečanja do največ 4%, in na prenos upravljanja te cene na izravnalni sklad, ki je družbi Alcoa direktno povrnil razliko med ceno električne energije, zaračunane njenim tovarnam, in ceno, določeno v uredbi-zakonu. Družba Alcoa ne izpodbija teh dejanskih ugotovitev glede sprememb, ki so bile uvedene s členom 11(11) uredbe-zakona iz leta 2005 ter z odločbama organa za električno energijo in plin št. 148/04 z dne 9. avgusta 2004 in št. 217/05 z dne 13. oktobra 2005.
- ⁴⁷ V točki 68 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče poudarilo, da ta mehanizem povračila po naravi stvari pomeni ugodnejšo ceno v korist družbe Alcoa in da je bila zato Komisija upravičena, da ne izključi možnosti, da mehanizem pomeni prednost, ki je eden od pogojev za opredelitev ukrepa kot pomoč v smislu člena 87(1) ES.

- 48 Ta presoja Splošnega sodišča odraža pristop Sodišča, v skladu s katerim lahko način financiranja pomoči povzroči nezdružljivost celotnega sistema pomoči s skupnim trgovom, zaradi česar je treba v takem primeru preučiti pomoč ob upoštevanju učinkov njenega financiranja (glej sodbo z dne 21. oktobra 2003 v združenih zadevah Van Calster in drugi, C-261/01 in C-262/01, Recueil, str. I-12249, točka 49).
- 49 V obravnavanem primeru je Splošno sodišče v točkah 107 in 131 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je iz sporne odločbe izhajalo, da je način financiranja cene, določen v uredbi-zakonu iz leta 2005, v primerjavi s ceno, določeno v uredbi-zakonu iz leta 1995, pomenil spremembo tržne cene v znižano ceno, financirano iz državnih sredstev.
- 50 Glede na pravila o državnih pomočeh in ob upoštevanju možnih posledic sprememb načina financiranja, ki so poudarjene v sporni odločbi, je treba ugotoviti, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, s tem, da je v točki 130 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je bil ukrep, obravnavan v sporni odločbi, drugačen od tistega, obravnavanega v odločbi Alumix, in s tem, da je v točki 134 te sodbe trditev družbe Alcoa, da te spremembe niso bile bistvene, zavrnilo kot neutemeljeno.
- 51 Trditev družbe Alcoa, ki je navedena v četrtem delu prvega pritožbenega razloga in v tretjem delu drugega pritožbenega razloga, glede nebitvenega značaja sprememb je zato treba zavrniti kot neutemeljeno.
- 52 Prvi in drugi pritožbeni razlog je treba preučiti ob upoštevanju teh ugotovitev.

Prvi pritožbeni razlog: nezadostno upoštevanje odločbe Alumix

- 53 S prvim pritožbenim razlogom družba Alcoa predlaga, naj se razsodi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je menilo, da je bila Komisija upravičena začeti formalni postopek preiskave, ne da bi preučila, ali ugotovitve iz odločbe Alumix še veljajo. Ta pritožbeni razlog je razdeljen na šest delov. S prvim delom družba Alcoa očita Splošnemu sodišču, da je v zvezi z opredelitvijo spornega ukrepa kot državne pomoči nadzor omejilo na vprašanje, ali je bila storjena očitna napaka. Drugi del se nanaša na neupoštevanje sodne prakse in načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo. S tretjim delom predlaga, naj se razsodi, da bistvena elementa, na podlagi katerih je Splošno sodišče razsodilo, da je bila Komisija upravičena začeti formalni postopek preiskave, nista zadostna. Četrty del, ki se nanaša na časovni obseg odločbe Alumix, je bil v točki 43 te sodbe zavržen kot neutemeljen. Peti del se nanaša na kršitev načel dobrega upravljanja in pravice do izjave. Nazadnje, šesti del se nanaša na neupoštevanje obsega obveznosti obrazložitve.

Prvi del prvega pritožbenega razloga: nadzor Splošnega sodišča, ki je bil napačno omejen na vprašanje, ali je bila storjena očitna napaka

– Trditve strank

- 54 V okviru prvega pritožbenega razloga družba Alcoa trdi, da je Splošno sodišče zlasti v točki 61 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo s tem, da se je pri nadzoru sporne odločbe omejilo na vprašanje, ali je bila storjena očitna napaka v zvezi z opredelitvijo izpodbijanega ukrepa kot državne pomoči. Splošno sodišče naj bi prav tako opustilo izvedbo sodnega nadzora v okoliščinah, v katerih je sodno varstvo bistveno za varstvo podjetij pred zlorabljanjem formalnih postopkov preučitve.

- 55 Družba Alcoa poudarja razliko med začetkom formalnega postopka preiskave za ukrepe, glede katerih je bilo izrecno ugotovljeno, da niso pomoč, in začetkom formalnega postopka preiskave, ki se nanaša na ukrepe, ki niso bili predmet takega sklepa. Trdi, da ima v prvem primeru Komisija strožje obveznosti glede predhodne preučitve in obrazložitve, da bi upravičila začetek formalnega postopka preiskave.
- 56 Komisija odgovarja, da je po njenem mnenju Splošno sodišče uporabilo ustrezno raven nadzora, to je raven, ki se uporablja za začasno odločbo.

– Presoja Sodišča

- 57 Spomniti je treba, da je edini cilj faze predhodne preučitve pomoči po členu 88(3) ES, ki jo urejata člena 4 in 5 Uredbe št. 659/1999, omogočiti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o delni ali popolni združljivosti zadevne pomoči s skupnim trgov. Ta faza se razlikuje od faze preučitve iz člena 88(2) ES, ki jo urejata člena 6 in 7 navedene uredbe in katere namen je Komisiji omogočiti, da se v celoti seznani z vsemi podatki o zadevi (glej sodbo z dne 15. aprila 2008 v zadevi Nuova Agricast, C-390/06, ZOdl., str. I-2577, točka 57).
- 58 Kot izhaja iz člena 6 Uredbe št. 659/1999, odločba o začetku formalnega postopka preiskave vključuje predhodno oceno Komisije, ali ima predlagani ukrep značilnost pomoči, in izpostavlja dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgov.

- 59 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točkah od 58 do 60 izpodbijane sodbe pravilno opozorilo na vlogo predhodne faze, s tem da je poudarilo, da se ta razlikuje od formalnega postopka preiskave.
- 60 Splošno sodišče je v točki 58 izpodbijane sodbe zlasti pravilno opozorilo, da mora Komisija začeti formalni postopek preučitve, če na podlagi prve preučitve ni bila prepričana, da je zadevni ukrep združljiv s skupnim trgom.
- 61 Splošno sodišče je v točki 61 izpodbijane sodbe pravilno sklenilo, da mora biti nadzor zakonitosti odločbe o začetku formalnega postopka preiskave, ki ga izvaja Splošno sodišče, obvezno omejen, in v točki 62 navedene sodbe pravilno ugotovilo, da je v okviru tožbe zoper tako odločbo, kadar tožeče stranke izpodbijajo presojo Komisije glede opredelitve spornega ukrepa kot državne pomoči, nadzor sodišča Unije omejen na presojo vprašanja, ali je Komisija storila očitne napake pri presoji.
- 62 Družba Alcoa s trditvijo, da bi Splošno sodišče zaradi obstoja prejšnje odločbe Komisije, ki se nanaša na družbo Alcoa, in sicer odločbe Alumix, v zadevnem primeru moralo opraviti podrobnejšo analizo, ne pa svoj nadzor omejiti na vprašanje, ali je bila storjena očitna napaka pri presoji, ne more uspeti, ker je Splošno sodišče pravilno razsodilo, kot je navedeno v točki 50 te sodbe, da je bil zadevni ukrep v sporni odločbi drugačen od ukrepa, obravnavanega v odločbi Alumix.
- 63 Iz tega sledi, da je treba prvi del prvega pritožbenega razloga zavrnil kot neutemeljen.

Drugi del prvega pritožbenega razloga: neupoštevanje sodne prakse in načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo

– Trditve strank

⁶⁴ Ne glede na uporabljivo raven nadzora družba Alcoa v drugem delu prvega pritožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da ni upoštevalo sodne prakse in načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo, ki določata, da je treba upoštevati prejšnje odločbe v isti zadevi.

⁶⁵ Družba Alcoa meni, da iz sodbe z dne 5. oktobra 1994 v zadevi Italija proti Komisiji (C-47/91, Recueil, str. I-4635) izhaja, da mora Komisija upoštevati odločbo Alumix in ponovno preučiti, ali so se dejstva, na katerih temelji ta odločba, spremenila. Splošno sodišče naj bi v točki 70 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo s tem, da je ugotovilo, da Komisiji ni bilo treba odločiti, „ali merila, na podlagi katerih je v odločbi Alumix ugotovila, da ni prednosti, še veljajo“. Družba Alcoa na podlagi sodbe z dne 22. junija 2006 v združenih zadevah Belgija in Forum 187 proti Komisiji (C-182/03 in C-217/03, ZOdl., str. I-5479) dodaja, da se je upravičeno zanesla na domnevo, da ugotovitve Komisije v odločbi Alumix ne bodo spremenjene, dokler bodo dejstva, na katerih temelji ta odločba, veljavna.

⁶⁶ Komisija trdi, da obveznost upoštevati odločbo Alumix ne obstaja.

– Presoja Sodišča

- ⁶⁷ Sodišče je v točki 24 zgoraj navedene sodbe Italija proti Komisiji razsodilo, da Komisija, kadar je seznanjena z individualno pomočjo, za katero se zatrjuje, da je bila dodeljena na podlagi uporabe predhodno odobrene sheme, te pomoči ne more takoj preizkusiti glede na Pogodbo. Pred začetkom vsakega postopka mora najprej preveriti, ali je pomoč zajeta v splošnem sistemu in ali izpolnjuje pogoje, določene v njeni odločbi o odobritvi. Če ne bi ravnala tako, bi lahko Komisija s preizkusom vsake posamezne pomoči ponovno odločala o svoji odločbi o odobritvi sistema pomoči in ogrozila načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti.
- ⁶⁸ Vendar je treba ugotoviti, da v obravnavanem primeru zadevni ukrep, v nasprotju z ukrepom iz zgoraj navedene sodbe Italija proti Komisiji, ni individualna pomoč, ki bi spadala v okvir splošnega sistema pomoči. Kot je poudarjeno v točki 50 te sodbe, se zadevni ukrep razlikuje od ukrepa, obravnavanega v prejšnji odločbi Komisije, to je odločbi Alumix.
- ⁶⁹ Sledi, da ugotovitve iz zgoraj navedene sodbe Italija proti Komisiji glede individualne pomoči, sprejete v okviru splošnega sistema pomoči, niso upoštevne.
- ⁷⁰ Družba Alcoa se nato sklicuje na zgoraj navedeno sodbo Belgija in Forum 187 proti Komisiji v podporo trditvi, da je ob uporabi načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo lahko pričakovala, da bo Komisija ostala pri svojih sklepih, vsebovanih v odločbi Alumix.

- 71 V skladu z ustaljeno sodno prakso načelo pravne varnosti pomeni, da mora biti zakonodaja Unije jasna in da mora biti njena uporaba predvidljiva za osebe, na katere se nanaša (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Belgija in Forum 187 proti Komisiji, točka 69, in sodbo z dne 14. oktobra 2010 v zadevi Nuova Agricast in Cofra proti Komisiji, C-67/09 P, ZOdl., str. I-9811, točka 77). Glede pravice sklicevanja na načelo varstva zaupanja v pravo to velja za vsako zadevno osebo, za katero je institucija Evropske unije ustvarila legitimna pričakovanja, oprta na natančna zagotovila, ki so ji bila dana. Če pa lahko razumen in preudaren gospodarski subjekt predvidi sprejetje ukrepa Evropske unije, ki lahko vpliva na njegove interese, se ob njegovem sprejetju na to načelo ne more sklicevati (glej zgoraj navedeno sodbo Belgija in Forum 187 proti Komisiji, točka 147, ter sodbi z dne 17. septembra 2009 v zadevi Komisija proti Koninklijke FrieslandCampina, C-519/07 P, ZOdl., str. I-8495, točka 84, in z dne 16. decembra 2010 v zadevi Kahla Thüringen Porzellan proti Komisiji, C-537/08 P, ZOdl., str. I-12917, točka 63).
- 72 Iz točke 71 zgoraj navedene sodbe Belgija in Forum 187 proti Komisiji je razvidno, da je Komisija spremenila presojo zadevnega ukrepa iz te sodbe zgolj na podlagi strožje uporabe pravil Pogodbe glede državnih pomoči. V točkah 161 in 167 navedene sodbe je Sodišče presodilo, da sta tožeči stranki upravičeno pričakovali, da jima bo z odločbo Komisije, ki spreminja prejšnjo presojo, zagotovljen čas, potreben za dejansko upoštevanje te spremembe presoje, in odločilo, da je tožbeni razlog kršitve načela varstva zaupanja v pravo utemeljen.
- 73 Vendar ta sodna praksa ni uporabljiva v obravnavanem primeru, saj Komisija, kot je Splošno sodišče pravilno presodilo v točki 107 izpodbijane sodbe, v izpodbijani odločbi ne spreminja svoje presoje ukrepa, obravnavanega v odločbi Alumix. Splošno sodišče je v isti točki pravilno navedlo, da je Komisija imela dvome glede cene električne energije, določene v uredbi-zakonu iz leta 2005, ker so bile ugotovitve v odločbi Alumix časovno omejene in vezane na okoliščine, ki so obstajale v danem trenutku, in zaradi sprememb cene, določene v tej odločbi.

- 74 Zato na podlagi odločbe Alumix ni mogoče imeti legitimnih pričakovanj glede tega, da bodo ugotovitve Komisije iz te odločbe veljale za cene iz uredbe-zakona iz leta 2005.
- 75 Iz tega sledi, da Splošno sodišče ni kršilo legitimnih pričakovanj družbe Alcoa s tem, da je v točki 70 izpodbijane sodbe menilo, da Komisija ni imela obveznosti, da preveri, ali merila, na podlagi katerih je v odločbi Alumix ugotovila, da ni prednosti, še veljajo.
- 76 Glede trditve, da je bilo kršeno načelo pravne varnosti, je treba ugotoviti, da je družba Alcoa zgolj navedla to načelo, ne da bi opredelila razloge izpodbijane sodbe ali analizo Splošnega sodišča, ki naj bi jo kršila. Zato je treba ta argument zavrniti.
- 77 Zato je treba zavrniti drugi del prvega pritožbenega razloga.

Tretji del prvega pritožbenega razloga: nezadostnost elementov, ki bi upravičevali začetek formalnega postopka preiskave

– Trditve strank

- 78 S tretjim delom prvega pritožbenega razloga družba Alcoa trdi, da je Splošno sodišče v točkah 67 in 68 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo s tem, da se je oprlo predvsem na dva elementa pri ugotovitvi, da je bila Komisija upravičena začeti formalni postopek preiskave v zvezi s cenami dobave električne energije, ki so ji bile dodeljene. Ta elementa sta financiranje teh cen iz državnih sredstev in povračilo

v korist družbe Alcoa na podlagi mehanizma, ki ga je vzpostavil izravnalni sklad in ki vodi do znižanja končne cene za dobavo električne energije, ki bi jo družba Alcoa morala plačati, če ne bi uporabila navedenega mehanizma. Družba Alcoa trdi, da ta elementa ne zadostujeta, ker sta obstajala že v trenutku odločbe Alumix in ker nista odvrnila Komisije od ugotovitve, da pomoč ne obstaja. V zvezi s tem poudarja, prvič, da je ugodnejše cene, ki jih je takrat plačevala, družbi ENEL določila država, ki je bila stoddstotna lastnica družbe ENEL, in jih je torej financirala država, in, drugič, da so te cene popolnoma formalno vodile do znižanja splošno veljavnih cen.

79 Komisija meni, da družba Alcoa s tem tretjim delom le ponavlja druge argumente.

– Presoja Sodišča

80 Poudariti je treba, da v predstavitvi elementov, za katere meni, da so skupni cenam, ki temeljijo na uredbi-zakonu iz leta 1995, in cenam, ki temeljijo na uredbi-zakonu iz leta 2005, družba Alcoa ni navedla sprememb v letih 1999 in 2004, ki niso izpodbijane.

81 Tako ni navedla, kot izhaja iz točk 15, 65 in 66 izpodbijane sodbe, da je bila cena, ki ji je bila zaračunana v skladu z uredbo-zakonom iz leta 1995, nadomeščena s ceno, ki je bila znižana zaradi povračila, financiranega iz davku podobne dajatve, ki jo upravlja izravnalni sklad.

82 Ob upoštevanju pomena teh značilnosti pri opredelitvi ukrepa kot pomoči, Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je poudarilo te značilnosti, kot je bilo opozorjeno v točki 50 te sodbe.

83 Splošno sodišče je v točki 68 izpodbijane sodbe tako pravilno presodilo, da že zaradi same ugotovitve, da je obstajal zadevni mehanizem povračila, Komisija v okviru predhodne faze ni mogla izključiti, da je bila družbi Alcoa dana prednost v smislu člena 87(1) ES.

84 Poleg tega je Splošno sodišče v točki 58 izpodbijane sodbe pravilno poudarilo, da če prva preučitev ne omogoči Komisiji razrešiti vseh težav v zvezi z vprašanjem, ali je obravnavani ukrep pomoč v smislu člena 87(1) ES, mora Komisija začeti formalni postopek preučitve, če vsaj na podlagi prve preučitve ni bila prepričana, da je zadevni ukrep – ob predpostavki, da je pomoč – vsekakor združljiv s skupnim trgov (glej po analogiji tudi sodbo z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 39 in navedena sodna praksa, in sodbo z dne 2. aprila 2009 v zadevi Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji, C-431/07 P, ZOdl., str. I-2665, točka 61). V teh okoliščinah je Splošno sodišče s sklicevanjem zlasti na navedeno točko 58 v točki 70 izpodbijane sodbe v bistvu pravilno sklenilo, da je vprašanje, ali je cena, dodeljena tovarnoma, bila tržna cena, zahtevalo kompleksno ekonomsko oceno, ki povzroča dvome, ki bi bili najučinkoviteje obravnavani v okviru formalnega postopka preiskave.

85 Zato je treba tretji del prvega pritožbenega razloga zavrni kot utemeljen.

Peti del prvega pritožbenega razloga: kršitev načel dobrega upravljanja in pravice do izjave

– Trditve strank

⁸⁶ Družba Alcoa trdi, da Italijanska republika v fazi predhodne preučitve ni imela možnosti predstaviti svojih stališč do opredelitve zadevnega ukrepa kot nove pomoči in da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da ni ugotovilo, da je Komisija s tem kršila načelo dobrega upravljanja in pravice do izjave.

⁸⁷ Komisija trdi, da družba Alcoa navaja nov pritožbeni razlog, ki ga ni uveljavljala pred Splošnim sodiščem, zaradi česar ni dopusten. Poleg tega trdi, da je Italijanska republika predložila mnenje glede opredelitve zadevnega ukrepa kot nove pomoči, kot je razvidno iz točke 40 izpodbijane sodbe.

– Presoja Sodišča

⁸⁸ Spomniti je treba, da je v okviru pritožbe Sodišče načeloma pristojno samo za presojo pravne rešitve v zvezi z razlogi, ki so bili obravnavani pri sodišču na prvi stopnji (glej zlasti sodbo z dne 1. februarja 2007 v zadevi Sison proti Svetu, C-266/05 P, ZOdl., str. I-1233, točka 95 in navedena sodna praksa). Stranka pred Sodiščem torej načeloma ne more prvič navesti pritožbenega razloga, ki ga ni navedla pred Splošnim

sodiščem, ker bi to Sodišču omogočilo, da nadzira zakonitost rešitve, ki jo je sprejelo Splošno sodišče glede pritožbenih razlogov, ki jih slednje ni obravnavalo.

⁸⁹ V zvezi s tem iz izpodbijane sodbe izhaja, da problematika, ki jo družba Alcoa navaja v petem delu prvega pritožbenega razloga, ni bila predmet presoje Splošnega sodišča po tem, ko je družba Alcoa začela postopek pred njim.

⁹⁰ Res je, da je Splošno sodišče v točkah 39 in 40 izpodbijane sodbe preučilo, ali je Italijanska republika zavzela stališče do opredelitve zadevnega ukrepa kot nove pomoči, vendar je to preučitev opravilo v okviru analize trditve Komisije, da je bila tožba na prvi stopnji nedopustna, ker Italijanska republika tej opredelitvi ni zadosti jasno nasprotovala.

⁹¹ Ugotoviti je torej treba, da je peti del prvega tožbenega razloga nedopusten.

Šesti del prvega pritožbenega: neupoštevanje obsega obveznosti obrazložitve

– Trditve strank

⁹² S šestim delom prvega pritožbenega razloga družba Alcoa trdi, da Splošno sodišče ni upoštevalo obsega obveznosti obrazložitve Komisije. Ob upoštevanju nepreklicnih posledic začetka formalnega postopka preiskave in obstoja prejšnje odločbe Komisije v obravnavanem primeru, in sicer odločbe Alumix, naj bi Splošno sodišče napačno potrdilo, da razlik med to odločbo in sporno odločbo ni bilo treba obrazložiti. Ta

pomanjkljivost obrazložitve naj bi otežila pravno analizo in nadzor nad sporno odločbo. Družba Alcoa trdi, da bi morala sporna odločba vsebovati natančno predhodno oceno morebitnih ekonomskih sprememb v primerjavi z odločbo Alumix.

⁹³ Komisija meni, da je treba ta del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

– Presoja Sodišča

⁹⁴ V nasprotju s tem, kar trdi družba Alcoa, Splošno sodišče v izpodbijani sodbi ni navedlo, da razlik med odločbo Alumix in sporno odločbo ni treba obrazložiti.

⁹⁵ Glede očitka neupoštevanja obsega obveznosti obrazložitve se zdi, da se družba Alcoa sklicuje na točke od 78 do 89 izpodbijane sodbe. Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 127 sklepnih predlogov se zdi, da se družba Alcoa sklicuje zlasti na točko 88 te sodbe, v kateri je Splošno sodišče zavrnilo njeno trditev, da Komisija ni izpolnila obveznosti obrazložitve sporne odločbe glede meril, uporabljenih v odločbi Alumix.

- ⁹⁶ V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti obrazložitev, ki jo zahteva člen 253 ES, prilagojena vrsti obravnavanega akta ter mora jasno in nedvoumno izražati tisto, na čemer temeljijo ugotovitve institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko stranke seznani z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor. Zahtevo po obrazložitvi je treba presoјati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino zadevnega akta, lastnosti podanih razlogov in interes za pojasnitev, ki ga lahko imajo naslovniki akta ali drugi, ki jih ta neposredno in posamično zadeva (glej zlasti sodbo z dne 2. decembra 2009 v zadevi Komisija proti Irski in drugim, C-89/08 P, ZOdl., str. I-11245, točka 77 in navedena sodna praksa).
- ⁹⁷ Poudariti je treba, kot je družba Alcoa sama priznala, da se je Splošno sodišče v točki 78 izpodbijane odločbe pravilno sklicevalo na obveznost obrazložitve, navedene v členu 253 ES, in na zahteve, ki izhajajo iz nje.
- ⁹⁸ Vendar družba Alcoa Splošnemu sodišču očita, da ni ugotovilo, da obrazložitev sporne odločbe v primerjavi z odločbo Alumix ni zadostna. Po mnenju družbe Alcoa bi morala Komisija pojasniti, v čem se sporna odločba razlikuje od odločbe Alumix.
- ⁹⁹ Ugotoviti je treba, da ta očitek temelji na predpostavki, da je bila predmet sporne odločbe ista cena kot tista, obravnavana v odločbi Alumix, zato je treba natančno preučiti elemente, ki so pripeljali do drugačnega sklepa.
- ¹⁰⁰ Kot je bilo ugotovljeno v točki 50 te sodbe, Splošno sodišče ni storilo napake s tem, da je v točki 130 izpodbijane sodbe presodilo, da je bil ukrep, obravnavan v sporni odločbi, drugačen od tistega, obravnavanega v odločbi Alumix.

- 101 Torej in kot je razvidno iz točke 88 izpodbijane sodbe natančna preučitev ekonomske presoje, ki jo je opravila Komisija v odločbi Alumix, in razlogov, zaradi katerih ta odločba ni bila več uporabljiva, ni bila potrebna.
- 102 Glede faze predhodne preučitve ukrepa, ki ni bil predmet prejšnje preučitve, je Splošno sodišče v točki 79 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da se je Komisija lahko omejila na povzetek upoštevnih dejanskih in pravnih vprašanj, na vključitevčasne presoje zadevnega državnega ukrepa, da bi se ugotovilo, ali ta ukrep pomeni pomoč, in na navedbo dvomov o njegovi združljivosti s skupnim trgov.
- 103 Zato Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe razsodilo, da je Komisija zadostno obrazložila sporno odločbo s tem, da je jasno predstavila razloge, na podlagi katerih je začasno sklenila, da je bil zadevni ukrep državna pomoč, in navedla, da je resno dvomila o njegovi združljivosti s skupnim trgov.
- 104 Šesti del prvega pritožbenega razloga je zato treba zavrniti kot neutemeljen.
- 105 Ker nobena od trditev v okviru prvega pritožbenega družbe Alcoa ni bila sprejeta, ga je treba v celoti zavrniti.

Drugi pritožbeni razlog: napačna uporaba postopka za nove pomoči

- ¹⁰⁶ Drugi pritožbeni razlog je razdeljen na štiri dele. Prvi del se nanaša na napačno uporabo sodne prakse glede časovnega podaljšanja pomoči, združljive s skupnim trgov. V drugem delu, preučenem v točkah od 37 do 43 te sodbe, družba Alcoa Splošnemu sodišču očita, da je napačno razlagalo časovni obseg odločbe Alumix. V tretjem delu je predlagano, naj se ugotovi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da se je za utemeljitev uporabe postopka za nove pomoči oprlo na tehnične spremembe v letih 1999 in 2004. Četrty del se nanaša na kršitev načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo.

Prvi del drugega tožbenega razloga: napačna uporaba upoštevne sodne prakse glede časovnega podaljšanja pomoči, združljive s skupnim trgov

– Trditve strank

- ¹⁰⁷ Družba Alcoa trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 128 izpodbijane sodbe menilo, da je bila njegova sodba z dne 6. marca 2002 v združenih zadevah Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji (T-127/99, T-129/99 in T-148/99, Recueil, str. II-1275) uporabljiva in je omogočila sklep, da je lahko časovno podaljšanje samo po sebi spremenilo ukrep v novo pomoč. Družba Alcoa podarja, da se ta sodba nanaša na pomoč, za katero je bilo ugotovljeno, da je združljiva s skupnim trgov. Vendar naj bi obstajala bistvena razlika med ukrepom, ki je bil opredeljen kot pomoč, ki je združljiva s skupnim trgov, in ukrepom, za katerega je bilo ugotovljeno, da ni pomoč. V primeru pomoči, združljive s skupnim trgov, je časovna omejenost eden od razlogov, zaradi katerih je mogoče sklepati, da je pomoč

združljiva s skupnim trgov. Njeno podaljšanje lahko torej le spremeni zadevni ukrep v novo pomoč. V nasprotju s tem, če je bilo ugotovljeno, da ukrep ni pomoč, ga lahko sprememba tržnih pogojev spremeni v pomoč, vendar podaljšanje ukrepa samo po sebi ne bi moglo imeti takega učinka. V teh okoliščinah naj bi bilo na podlagi člena 1(b)(v) Uredbe št. 659/1999 treba ukrep obravnavati kot veljavno, ne pa kot novo pomoč.

- ¹⁰⁸ Komisija odgovarja, da Splošno sodišče ni storilo napake s tem, da je sprejelo, da je na podlagi podaljšanja cene, navedene v uredbi-zakonu iz leta 1995, mogoče sklepati, da je zadevni ukrep nova pomoč.

– Presoja Sodišča

- ¹⁰⁹ Ugotoviti je treba, da se je zgoraj navedena sodba Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji nanašala na pomoč, ki je bila dodeljena pred vstopom zadevne države članice na skupni trg in je bila zato veljavna pomoč. Splošno sodišče je v tej sodbi presodilo, da je treba to pomoč zaradi spremembe njenega trajanja, ki je bilo podaljšano, šteti za novo pomoč.
- ¹¹⁰ Vendar iz te sodne prakse Splošnega sodišča, ki se nanaša na podaljšanje ukrepa, ki je nova pomoč, ne izhaja, da jo je mogoče uporabiti za ukrep, za katerega je bilo nasprotno ugotovljeno, da ni pomoč. Sama okoliščina, da se tak ukrep po potrebi uporablja še po podaljšanju veljavnosti pravnega akta, s katerim je bil odobren, ga ne more spremeniti v državno pomoč.

- 111 Vendar Splošno sodišče ne trdi, da samo podaljšanje veljavnosti ukrepa, za katerega Komisija meni, da ni pomoč, spremeni ta ukrep v novo pomoč. V točki 129 izpodbijane sodbe navaja le, da lahko Komisija preuči ukrep, katerega veljavnost je bila podaljšana, le v okviru novih pomoči.
- 112 Ugotoviti je treba, da se v obravnavanem primeru Splošno sodišče ni oprlo le na podaljšanje veljavnosti ugodnejše cene, dodeljene družbi Alcoa, na podlagi uredbe-zakona iz leta 2005, da bi v točki 133 izpodbijane sodbe ugotovilo, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji s tem, da je zadevni ukrep preučila glede na pravila, uporabljiva za nove pomoči, ampak da se je v točkah 131 in 132 te sodbe prav tako osredotočilo na spremembe vsebine ukrepa s strani Italijanske republike.
- 113 Iz tega izhaja, da člen 1(b)(v) Uredbe št. 659/1999, v skladu s katerim je veljavna pomoč vsaka pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila, ni uporabljev.
- 114 Ker je Komisija sumila, da je cena, navedena v uredbi-zakonu iz leta 2005, pomoč, jo je morala v danih okoliščinah in v skladu s členom 1(c) Uredbe št. 659/1999 preučiti glede na postopek, uporabljev za nove pomoči.
- 115 Zato je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 133 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji s tem, da je preučila zadevni ukrep v okviru postopka za nove pomoči, ne pa v okviru postopka, uporabljivega za veljavne pomoči.

116 Prvi del drugega tožbenega razloga je zato treba zavriniti kot neutemeljen.

Tretji del drugega pritožbenega razloga: predlog, naj se ugotovi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da se je za utemeljitev uporabe postopka za nove pomoči oprlo na tehnične spremembe v letih 1999 in 2004

– Trditve strank

117 Družba Alcoa trdi, da je Splošno sodišče napačno potrdilo, da je bila Komisija upravičena uporabiti postopek za nove pomoči, ker cen, odobrenih družbi Alcoa, ne zaračunava več družba ENEL v skladu z uredbo-zakonom iz leta 1995, pač pa ji izravnalni sklad dodeli povračilo. S tem naj bi Splošno sodišče razširilo obseg sporne odločbe, ki se je nanašala izključno na podaljšanje veljavnosti cen, dodeljenih družbi Alcoa na podlagi uredbe-zakona iz leta 2005, ne pa na te zgolj tehnične spremembe iz let 1999 in 2004.

118 Družba Alcoa dodaja, da je bila Komisija obveščena o teh spremembah in jim ni nasprotovala. Komisija naj v sporni odločbi tudi ne bi navedla, da je bila zaradi tehničnih sprememb iz let 1999 in 2004 potrebna nova preučitev. Tega prav tako ni navedla v drugi odločbi, v kateri je bila obravnavana ugodnejša cena, dodeljena družbi Alcoa, in sicer v odločbi Portovesme. Poleg tega naj bi Komisija v odločbi z dne 1. decembra 2004 o državni pomoči N/490/2000 – Italija, nasedli stroški za sektor električne energije (UL 2005, C 250, str. 9, v nadaljevanju: odločba o nasedlih stroških) ugotovila, da so cene, kot so te, do katerih je upravičena družba Alcoa, splošni stroški, ki so že

pokriti z veljavnim sistemom pomoči. Družba Alcoa Splošnemu sodišču tako očita, da je zavrnilo uporabo odločbe o nasledlih stroških kot brezpredmetno in se oprlo na navedene tehnične spremembe, da bi upravičilo uporabo postopka za nove pomoči s strani Komisije.

- ¹¹⁹ Komisija trdi, da družba Alcoa zanika samo vsebino sporne odločbe, ker meni, da se nanaša le na podaljšanje veljavnosti cene, ki je navedena v uredbi-zakonu iz leta 1995. Splošno sodišče naj ne bi razširilo obsega sporne odločbe s tem, da je presodilo, da prehod iz realne cene, na kateri je temeljila odločba Alumix, na teoretično ceno, ki je bila obravnavana v sporni odločbi, pomeni bistveno spremembo. Poleg tega je Komisija v nasprotju s trditvami družbe Alcoa poudarila, da je v odločbi Portovesme že izpodbijala tehnične spremembe iz let 1999 in 2004, zlasti s tem, da je začela formalni postopek preiskave v zadevi, na kateri je ta odločba temeljila. Glede odločbe o nasledlih stroških Komisija trdi, da se nanaša na nasledle stroške družbe ENEL in da ni upoštevna v zvezi z ugodnostmi, dodeljenimi družbi Alcoa glede cene električne energije.

– Presoja Sodišča

- ¹²⁰ Družba Alcoa v okviru svoje pritožbe ni izpodbijala dejanskega stanja in predstavitve sporne odločbe v izpodbijani sodbi. Preprosto je dala pojasnilo, ki ga Komisija ni izpodbijala in ki je navedeno v točki 14 te sodbe, da se je cena iz uredbe-zakona iz leta 1995 spremenila leta 1999, torej pred sprejetjem uredbe-zakona iz leta 2005.

- 121 Iz predstavitve sporne odločbe v izpodbijani sodbi izhaja, da ta omenja ne le podaljšanje veljavnosti cene iz uredbe-zakona iz leta 1995, ampak tudi spremembe pri upravljanju teh cen, in sicer delno povračilo zaračunane cene z uporabo drugih dajatev in upravljanje navedene cene s strani izravnalnega sklada.
- 122 Splošno sodišče je v točki 17 izpodbijane sodbe poudarilo, da je Komisija na podlagi teh sprememb v točkah od 40 do 46 obrazložitve sporne odločbe ugotovila, da je treba preveriti, ali je ugodnejša cena, dodeljena družbi Alcoa, državna pomoč glede na znižanje cene, ki jo uvaja, ekonomske ugodnosti, ki jih je prinesla družbi Alcoa, financiranje tega znižanja iz državnih sredstev ter učinke navedene cene na konkurenco in na mednarodno trgovino.
- 123 Iz tega sledi, da Splošno sodišče s tem, da je v točki 68 izpodbijane sodbe presodilo posledice v smislu pojma prednosti zaradi povračila razlike med ceno, ki jo je zaračunala družba ENEL, in ceno, katere veljavnost je bila podaljšana z uredbo-zakonom iz leta 2005, ni razširilo obsega sporne odločbe.
- 124 Prav tako ni razširilo obsega te določbe s tem, da je v točki 132 izpodbijane sodbe ugotovilo, da zadevni ukrep ne pomeni več, da družba ENEL uporablja ceno, določeno v uredbi-zakonu iz leta 1995, ki je bila enaka tržni ceni, ampak da gre za dodelitev povračila iz javnih sredstev s strani izravnalnega sklada, da bi se izravnala razlika med ceno, ki jo zaračunava družba ENEL, in ceno, navedeno v uredbi-zakonu iz leta 1995, katere veljavnost je bila podaljšana z uredbo-zakonom iz leta 2005.
- 125 Trditve družbe Alcoa, da je, prvič, do navedenih sprememb prišlo pred uredbo-zakonom iz leta 2005 in, drugič, da je bila Komisija z njimi seznanjena in jim ni nasprotovala, ne morejo preprečiti, da jih ta institucija ne bi smela preučiti v okviru novih

pomoči, kot so opredeljene v členu 1(c) Uredbe št. 659/1999. Sodišče je namreč že presodilo, da pojem veljavne ali nove pomoči ustreza objektivnemu položaju in ne more biti odvisen od ravnanja ali izjav institucij (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Irski in drugim, točka 72).

¹²⁶ Glede upoštevnosti odločbe o naslednjih stroških je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 113 izpodbijane sodbe pravilno poudarilo, da se odločba ne nanaša na povračilo v korist tovarn družbe Alcoa, temveč na sistem, v skladu s katerim je družba ENEL prejela povračilo za naslednje stroške, ki so bili odraz liberalizacije trga električne energije.

¹²⁷ Poleg tega je Splošno sodišče v točki 114 izpodbijane sodbe v bistvu pravilno dodalo, da tudi ob domnevi, da je bila Komisija v okviru postopka odločbe o naslednjih stroških obveščena o sistemu, katerega upravičenki sta tovarni družbe Alcoa, zadnjenavedena brez natančnega zagotovila Komisije ne bi mogla z gotovostjo skleniti, da podaljšanje ugodnejše cene ne pomeni nove pomoči.

¹²⁸ Iz tega sledi, da Splošno sodišče v točkah od 112 do 114 izpodbijane sodbe ni storilo napake pri presoji učinka odločbe o naslednjih stroških na sporno odločbo in s tem, da je v točki 112 navedene sodbe presodilo, da je bila trditev družbe Alcoa neupoštevna.

¹²⁹ Tretji del drugega pritožbenega razloga je zato treba zavrniti kot neutemeljen.

Četrty del drugega pritožbenega razloga: kršitev načela pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo

– Trditve strank

¹³⁰ S četrty delom drugega tožbenega razloga družba Alcoa trdi, da Splošno sodišče s tem, da je potrdilo, da je Komisija upravičeno uporabila postopek za nove pomoči, ni upoštevalo načel pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo. Ob upoštevanju prejšnje ugotovitve Komisije, v skladu s katero cena, ki je bila dodeljena družbi Alcoa, ni pomoč, bi morala Komisija vsaj uporabiti postopek za veljavne pomoči. Družba Alcoa v zvezi s tem navaja več odločb Komisije in se opira na zgoraj navedeno sodno prakso iz sodbe Belgija in Forum 187 proti Komisiji.

¹³¹ Komisija odgovarja, da Splošno sodišče ni prezrlo splošnih pravnih načel in da se družba Alcoa znova opira na napačno domnevo, da člen 11(11) uredbe-zakona iz leta 2005 le podaljšuje veljavnost ukrepa, ki je bil obravnavan v odločbi Alumix. Odločbe Komisije, na katere se družba Alcoa sklicuje, naj ne bi bile upoštevne, bodisi ker se nanašajo na neobstoj možnosti vrniti pomoč – vprašanje, ki ni bilo postavljeno v okviru tega spora – bodisi ker se nanašajo na podaljšanje veljavnosti sistemov v skladu z istimi pravili, kot so bila tista, določena ob odobritvi, za kar pa v obravnavanem primeru ni šlo.

– Presoja Sodišča

¹³² Ugotoviti je treba, da s četrty delom drugega pritožbenega razloga družba Alcoa v bistvu ponavlja trditve, ki jih je navedla v okviru drugega dela prvega pritožbenega razloga, čeprav jih uveljavlja glede postopka za nove pomoči.

- 133 Poudariti je treba, da je Splošno sodišče v točkah 102 in 103 izpodbijane sodbe pravilno navedlo upošteveno sodno prakso, na katero je bilo opozorjeno v točki 71 te sodbe.
- 134 Glede obrazložitve, navedene v točkah od 71 do 75 te sodbe, družba Alcoa na podlagi ugotovitev Komisije v odločbi Alumix ne more upravičeno meniti, da se ugotovitve iz te odločbe raztezajo na ceno, obravnavano v sporni odločbi.
- 135 Zato je Splošno sodišče v točki 108 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da odločba Alumix pri družbi Alcoa ni mogla ustvariti legitimnega pričakovanja, da bodo ugotovitve iz odločbe Alumix še naprej veljale. Splošno sodišče je v točki 109 te sodbe pravilno sklenilo, da Komisija ni kršila načela varstva zaupanja v pravo s tem, da je sprejela sporno odločbo, ki je temeljila na postopku za nove pomoči.
- 136 Trditev glede kršitve načela pravne varnosti je treba zavrniti iz istega razloga, kot je bil naveden v točki 76 te sodbe.
- 137 Glede na zgornje ugotovitve je treba zavrniti četrti del drugega pritožbenega razloga in drugi pritožbeni razlog v celoti.
- 138 Ker tej pritožbi na podlagi nobenega od pritožbenih razlogov ni mogoče ugoditi, jo je treba zavrniti.

Stroški

- ¹³⁹ Sodišče v skladu s členom 122, prvi odstavek, Poslovnika odloči o stroških, če pritožba ni utemeljena. V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 Poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se družbi Alcoa naloži plačilo stroškov, in ker slednja s svojimi predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov postopka na tej stopnji.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**

- 2. Družbi Alcoa Trasformazioni Srl se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi